

‘सुवीर्यं’ शोभनसामर्थ्यञ्च ‘ददातु’ प्रयच्छतु । ‘नाभिं’ नहनम्, दारिद्र्यादिवन्धनम्; ‘अस्मे विष्यतु’ अस्मत्तः शिथिलयतु ॥

अथ हविषो याज्यामाह । “यो राय ईशे शतदाय उक्थः । यः पशूनां रक्षिता विष्टितानाम् । प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्य [४] । सहस्रधामा जुषतां हविर्नः” इति । ‘यः’ प्रजापतिः, ‘शतदायः’ शतसहस्राकधनप्रदः, ‘उक्थः’ स्तुत्यः सन्, ‘राय ईशे’ धनस्येश्वरो भवति । ‘यः’, च प्रजापतिः, ‘विष्टितानां’ विविधमवस्थितानां, गोमहिषादीनां ‘पशूनां’, ‘रक्षिता’, वर्त्तते, स ‘प्रजापतिः’, ‘ऋतस्य’ यज्ञस्य, ‘प्रथमजाः’ प्रथममुत्पादकः, ‘सहस्रधामा’ सहस्रसहस्राकस्थानयुक्तः सन्, ‘नः’ अस्मदीयं, ‘हविः’, ‘जुषताम्’ ॥

अथ सोमापौषाणं त्रैतमालभेत पशुकाम इत्यस्य पशोः सूक्ते वपासम्बन्धियाज्यापुरोऽनुवाक्ययोः प्रतीके दर्शयति । “सोमापूषणेमौ देवौ” इति । सोमापूषा जननेति पुरोऽनुवाक्या । इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेति याज्या । एतच्चोभयमग्नाविष्णू महितद्वां महित्वमित्यत्र व्याख्यातम् ॥

अथ तत्रैवपुरोडाशस्य पुरोऽनुवाक्यामाह । “सोमापूषणा रजसो विमानम् । सप्तचक्रं रथमविश्वमिन्वम् । विषूवृतं मनसा युज्यमानम् । तं जिव्यथो वृषणा पञ्चरश्मिम्” इति । हे ‘सोमापूषणौ’, ‘वृषणा’ कामवर्षकौ, ‘तं,’ रथं ‘जिव्यथः’ प्रीणयथः, आरोहणेनालङ्कृत इत्यर्थः । कीदृशं रथं, ‘रजसः’ रज्जनात्मकस्य गमनस्य, ‘विमानं’ निर्मातारं, ‘सप्तचक्रं’ सप्तसहस्रा-